

Hazine ile İstanbul Belediyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibra ve terkinin hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/810)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/1591

27 . IV . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hazine ile İstanbul belediyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibra ve terkinin hakkında Maliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 8 . IV . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

Hazinenin İstanbul belediyesinden istediği üç buçuk milyon küsur lira ile İstanbul belediyesinin bilmukabele Hazineden istediği sekiz yüz bin küsur lira hakkında ötedenberi devam eden ihtilâfların bir kısmının mahkemelere ve hakemlere intikal eylediği ve kısmen henüz bir mercie arz edilebilecek şekilde katî olarak tesbit veya tevsik edilemediği ve her iki kısım alacak ve vereceklerden pek çoğunun müruruzamana uğradığı anlaşılmıştır.

Yarın asır evveline kadar uzanan tarihî sebeplere müstenit bulunan bu paralardan kısmı âzamnın büyük harp senelerinde iki taraf Devlet müessesesinin umumî menfaat ve ihtiyaçlar için yekdiğerinden almış olduğu emval ve eşya bedelinden ve ihtiyar edilmiş hizmet ve külfetlerden veya bir mahallin işgal veya tahribi gibi fiil ve hareketlerden tevellüt eylediği tesbit edilmiştir.

Sebepleri itibariyle hukuki bir borç teşkil edip etmediği ihtilâflı olan kısımlardan sarfınazar, bir çok hallerde borcun hakikî miktarının şimdiye kadar katî olarak tesbit olunamamış bulunması gözönüne alındığı ve bu umumî vaziyete bir istisna teşkil eden ve 20 haziran 1332 tarihli kanunla belediyeye ikraz edilmiş bulunan dört yüz bin liralık avans hariç bırakıldığı takdirde geri kalan ve hemen kâffesi sakit Hükümet zamanına ait olan bu alacak ve vereceklerin müruruzamana uğramış olması sebebiyle de iki Devlet müessesesi arasında bir ihtilâf mevzuu olarak daha ziyade yaşatılmasında hiç bir fayda mülâhaza edilememiştir.

Ancak, elde bulunanlardan başka, şimdiye kadar ortaya çıkarılamamış bu kabilden bazı alacak ve borç kayıtlarına ileride tesadüf edilmesi ihtimali de mevcut bulunduğundan ve halbuki bugün için bunları arayıp bulmaktan amelî bir fayda da beklenemeyeceğinden, mezkûr 400 000 liralık avans-tan mütevellit Hazine alacağı bâki kalmak ve bir şekli tesviyeye bağlanmak üzere iki idarenin yekdiğerine karşı olan zimmetlerinin hususi bir kanunla umumî bir şekilde ibrası muvafık olacağı düşünülerek merbut kanun lâyihası tanzim olunmuştur.

İbraya dahil olan miktarların katî olarak muayyen olmaması sebebiyle bu lâyihaya müfredatlı bir liste bağlanmamıştır.

Fakat gerek ibranın maziye doğru sâri olmak üzere 16 mart 1336 tarihine kadar tekevvün eden bileünle hukuk ve vekaibe ve bu tarihten sonraya taallük eden muayyen alacak ve vereceklere temmîli hususunda ve gerek ibradan hariç bırakılan 400 000 liranın mütedahil faizlerinin belediyeden aranmamasında ve merbut kanun lâyihasında tesbit edilen tediye şekil ve şartlarında Dahiliye vekâleti ve İstanbul Belediyesi ile mutabık kalmıştır.

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/810

Karar No. 24

15 . V . 1942

Yüksek Reisliğe

Hazine ile İstanbul Belediyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibra ve terkinin hakkında Maliye vekilliğince hazırlanıp İera Vekilleri Heyetinin 8 . IV . 1942 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılmış olan kanun lâyihası Maliye ve Dahiliye vekillerinin salâhiyetli mümessilleri hazır olduğu halde mucip sebepler mazbatasıyla birlikte okundu ve konuşuldu.

Hazine ile İstanbul Belediyesi arasında sakıt Hükümet zamanında başlayıp Millî Hükümet zamanında da devam etmek suretiyle meydana gelmiş alacak ve borçlarda bulunduğu gibi arada hiç bir ihtilâfı mucip olmıyarak karşılıklı vecibeleri ifa edilegemekte olan bazı taahhütlerde mevcut olduğu ve bu sebeple lâyihanın, yalnız sakıt Hükümetin zevali tarihî bir münteha olarak gösterilerek bu tarihten evvele ait alacak ve borçların ibrası şeklinde daha sağlam bir esas üzerinde yürütülüp tanzim edilemediği Maliye vekâleti mümessilinin verdiği izahlardan anlaşılır.

Hazine ile İstanbul Belediyesi lâyihada gösterilen ve arada ihtilâfı mucip olan esaslar üzerinde anlaşmış buldukları ve Hükümetin mu-

cip sebepler mazbatasında yazdığı hallerin arada faydasız olarak ihtilâfları uzatıp gideceği cihetle bunlara biranevvel bir son vermek üzere kanun lâyihası, esasları bakımından kabul edildiği gibi okunan maddeleri de aynıyle kabul edilmiş olduğundan havalesi veğhile Maliye encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Dahiliye En. Rs.	Rs. V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Zonguldak
C. Uybadın	Atıf Tüzün	İ. E. Bozkurt
Kâtip		
Kütahya	Ankara	Ankara
Sadri Ertem	Ekrem Ergun	F. Daldal
Antalya	Bursa	Çorum
R. Kaplan	F. Güvendiren	İ. Kemal Alpars
Denizli	Erzurum	Erzurum
Dr. B. Uz	Gl. Zeki Soydemir	N. Elgin
Gazianteb	Hatay	Konya
Dr. A. Melek	A. Türkmən	Ş. Ergun
Malatya	Maras	Mardin
E. Barkın	Z. Kayran	Edib Ergin
Tokad		Zonguldak
A. Galib Pekel		Rifat Vardar

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Esas No. 1/810

Karar No. 5

2 . XII . 1942

Yüksek Reisliğe

Hazine ile İstanbul Belediyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibrası hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 8 . IV . 1941 tarihli toplantısında Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası, havale edilmiş olduğu encümenimizde Dahiliye ve Maliye vekillikleri mümessil-

leri hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Lâyihanın tanzimini icabetmiş olan sebeplere ve vekillikler mümessillerince verilen izahlara göre Hazine ile İstanbul Belediyesi arasında yarım asra yakın bir zamandanberi sürüp giden ve iki müessesenin umumî menfaat ve ihtiyaçlar

dolayısıyla birbirinden almış olduğu malların bedelinden veya ifa edilmiş hizmetlerle ihtiyar olunmuş külfetlerden yahut bir yerin işgal veya tahribi gibi fiil ve hareketlerden doğup bir kısmı mahkemelere ve hakemlere verilen, diğer kısımları ise henüz bir mercie arzedilebilecek katî bir şekil alamamış olan, çoğu müruruzamana uğrayan ve bununla beraber hakikî miktarları şimdiye kadar katî surette tesbit edilememiş bulunan alacak ve vereceklerden (20 Haziran 1332 tarihli kanunla Hazinece belediyeye verilmiş dört yüz bin liralık avans hariç) karşılıklı olarak ibrası hususunda Hazine ile Dahiliye vekilliği ve İstanbul Belediyesi arasında yapılan anlaşma

üzerine bu lâyihanın tanzim edilmiş bulunduğu anlaşılmış ve lâyiha esas itibarıyla muvafık görülmüştür.

Havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi ricasıyla Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Malatya	Tokad
A. Bayındır	Nasuhi Baydar	Cemal Kovalı
Aydm	Bursa	Kastamonu
A. Menderes	Dr. G. Kahraman	Hacer Dicle
Kırklareli	Kırşehir	Kırşehir
Hamdi Kuleli	İ. Özkan	M. Seyfeli
	Manisa	
	F. Kurdoğlu	

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 31

Esas No. 1/810

28 . XII . 1942

Yüksek Reisliğe

Hazine ile İstanbul Belediyesinin bir kısmı alacaklarının karşılıklı olarak ibra ve terkin hakkında Maliye vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 27 . IV . 1942 tarih ve 6/1591 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası encümenimize tevdi buyurulmakla Dahiliye ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte ve Maliye vekâleti namına Başhukuk müşaviri ve Dahiliye vekâleti namına Mahallî idareler umum müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Hükümetin mucip sebepler mazbatasında tafsilen izah olunduğu veçhile Hazine ile İstanbul Belediyesi arasında elli sene evvelinden başlayarak bugüne kadar devam eden alacak ve borçlardan mühim bir kısmının kayıtlarla ve vesikalarla tesbit ve tevsikine imkân bulunamadığı ve bu borçlara ait vesikalardan bir kısmının İstanbul Adliyesi yangınında zıya uğradığı ve çok eski yıllarda yapılmış olan muamelelerden bazılarının hakikî bir borca mesnet teşkil edip etmeyeceğinin cayi tereddüt bulunduğu anlaşılma ile uzun zamandanberi sürüp giden bu ihtilâfların ibra ve terkin yoluyla tasfiyesine

gidilmesini ve ancak bir kanuna istinad eden (400 000) liralık istikrazın bu tasfiyeden hariç tutulmasını encümenimiz de yerinde bir tedbir olarak telâkki etmiştir.

Maddeler, esasa taallük etmiyen bazı ibare tashihleriyle yeniden kaleme alınmıştır.

Lâyiha Umumî Heyetin tasvibine arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	H. Kitabcı
Kâtip		
İstanbul	Antalya	Bursa
F. Öymen	N. E. Sumer	Dr. Sadi Konuk
Bursa	Elâzığ	Giresun
Nezad Ayas	M. F. Altay	M. Akkaya
İsparta	İsparta	İstanbul
M. Karaağaç	R. Ünlü	H. Ülkmen
Kars	Kayseri	Kırklareli
C. Dursunoğlu	F. Baysal	B. Danker
Kütahya	Ordu	Samsun
A. Tiridoğlu	H. Yalman	M. A. Yörüker
Sivas	Tokad	Zonguldak
R. Çiner	H. N. Keşmir	Emin Erişirgil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Hazine ile İstanbul Beleriyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibrası hakkında kanun

MADDE 1. — Hazine ile İstanbul Belediyesinin, Hükümeti sakıta zamanına ait olmak üzere, 16 mart 1336 tarihine kadar yekdiğeri zimmetinde tahakkuk etmiş ve edecek, işbu kanunun 2 nci maddesi dışındaki, bilûmum alacak ve borçları ve İstanbul Belediyesinin Köprüdeki oda ve dubaların, Üsküdar mütasarrıflık binasının, Sultanahmetteki arsının ve Reşadiye caddesinin yukarıda yazılı tarihten sonraki işgal ve tahriplerden dolayı Hazineden istediği kira ve tazmin bedelleri ile Hazinenin 1330 numaralı kanununun 3 ncü madesinden doğan alacakları karşılıklı olarak ibra ve terkin olunmuştur.

MADDE 2. — 20 haziran 1332 tarihli kanun mucibince Hazinece belediyeye verilmiş olan 400 000 liralık avanstan mütevellit mütedahil faizlerden henüz tesviye edilmemiş olanlar aranmamak üzere borcun aslı, birinci taksiti Haziran 1940 tarihinde ödenmek ve her senenin haziran ayı içinde kırkar bin lira verilme ve vâdesinde ödenmeyen taksitler kanuni faize tabi olmak suretiyle on sene zarfında ve on müsavi taksitte belediyece Hazineye tediye olunur.

MADDE 3. — Bu kanun . . . . . tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun icrasına Maliye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

9 . IV . 1942

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Dr. R. Saydam	H. Menemencioğlu	A. E. Artankal
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Fa. V. Östrak	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
M. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. F. Cebesoy	S. Day
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	R. Karadeniz	Muhlis Erkmen
M. V.		Ti. V.
F. Engin	M. Ökmen	

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Hazine ile İstanbul Belediyesinin bir kısım alacaklarının karşılıklı olarak ibrası hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Hazine ile İstanbul Belediyesinin 16 mart 1336 tarihine kadar yekdiğeri zimmetlerine taallük eden, işbu kanununun 2 nci maddesi dışındaki, bilûmum alacak ve borçları ve İstanbul Belediyesinin köprüdeki oda ve dubaların, Üsküdar Mutasarrıflık binasının, Sultanahmetteki arsının ve Reşadiye caddesinin yukarıda yazılı tarihten sonraki işgal ve tahriplerinden dolayı Hazineden istediği kira ve tazmin bedelleri ile Hazinenin 1330 sayılı kanununun 3 ncü maddesinden doğan alacakları karşılıklı olarak ibra ve terkin olunmuştur.

MADDE 2. — 20 haziran 1332 tarihli kanun mucibince Hazinece belediyeye verilmiş olan (400 000) liralık avanstan mütevellit faizlerden henüz tesviye edilmemiş olanlar aranmamak üzere borcun aslı, birinci taksiti anlaşma mucibince tesbit edilen tarihten başlamak ve her senenin haziran ayı içinde kırkar bin lira verilme ve vâdesinde ödenmeyen taksitler kanuni faize tabi olmak suretiyle on sene zarfında ve on müsavi taksitte belediyece Hazineye tediye olunur.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.